

pogrešalo, ki, kadar je šole toliko časa ometal, de je odrasel, poslednjič spriden upanje staršev in sosesk z nogami taptá in za nikako rabo v žalost svoje žlahte, v sramoto soseske in domovine kmete in gospode domá in zunaj dežele nadlegje in v pomladi svoje starosti sam s sabo nedovoljen enak koprivi toliko časa zelení, de zaveržen od Boga in od ljudi vsahne. —č.

Jurčik gré na ptuje.

Jurčik, stariga nožarskiga mojstra sin, se je per svojem očetu nožarije učil. Ko so mu léta učenja dotekle, so mu oče rekli: Veš kaj Jurčik, per meni si se zdaj izučil, zdaj boš pa še mogel nekoliko po svetu iti, de boš kaj ljudi spoznal, zraven tega se pa še per drugih mojstrih kaj noviga naučil in zvedil, po katerih krajih naše blagó kaj bolj spod rók gré. — Desiravno se je Jurčiku per tih besedah miló storilo, vender ni rekel, de bi ne šel; mati so pa zoper to veliko govoriti imeli, in so rekli: Za božjo voljo, ali si neumen ali kalj, de fanta po svetu goniš, fant je še mlad, ima še komaj 22 let, kakó lahko se zna zgoditi, de ga kdo ubije, in po svetu zna priti met lutriš ljudi, in na zadnje bo še véro zgubil. — Oče so pa rekli: Kaj boš to govorila, saj sem tudi jez po svetu bil, in sim še živ nazaj prišel, in tudi véro nazaj prinesel, na vsako vižo fant mora iti; nič ne maraj Jurčik, jutro pojdeš, jez te bom pa nekaj časa spremil. Drugo jutro mu navežejo culjico, Jurčik vzame od matere slovó, mati so mu še nekaj plesnjevih šmarnih petic v roko stisnili, in odrine z očeta od doma. — Ko prideta dve uri deleč do neke oštarije, mu oče rečejo: Ljubi Jurčik! dalej te ne morem spremiti, stopiva še tukaj noter, de bova en poliček vina za srečno odhodnjo spila. Ko vùn prideta, mu oče še enkrat roko podajo, rekoč: Takó, zdaj pa Jurčik z Bogam! Bog te obvari! Bogá nikar ne pozabi, in daj od sebe kaj vediti. Jurčik pa s solzami v očéh odgovori: Očika, že práv! je že práv! In oče se obernejo proti domu, in Jurčik od doma. — Zvečer, ko so se oče in mati spat vlegli, so jeli mati jokati in očetu očitati: Takó vender nisi pred jenjal, de si fanta po svetu pognal, — zdaj je pa šel — steber naše hiše, naše upanje in veselje, podpora in palica naših starih dni! — Tudi očetu se je po fantu miló storilo, in so tudi jeli jokati. — Jurčik se je pa za pečjó oglašil: Oče in pa mati nikar ne jokajte, saj sim tukaj: Za božjo voljo, oba s straham in veseljem z enim glasam zavpijeta, povej nama Jurčik, ali si ti, ali je tvoj duh? — Práv jez sim, odgovori Jurčik, skoči iz za peči, rekoč: Poglejte me, de sim ravno tisti Jurčik, ki sim šel danes zjutrej po svetu (v Fremd). Hitro oče in mati vstaneta, luč vkrešeta, in oba v njega silita, de bi jima povedal; kakó de je domú prišel, in ga nobeden vidil ni? — To je bilo lahko, odgovori Jurčik, vi oče ste šli po véliki cesti proti domu, jez pa po stranski poti, in sem peršel eno uro poprej domú kot vi: doma je bila hiša zaperta, sim pa okno odderznil, noter zlezil in za peč počenil. Vidiš mati! so na tó oče djali, kakó modro je storil, ali ti nisim zmirej pravil, de je fant prebrisane glavice, in de se mu ne bo nič hudiga po svetu pergodilo; stópi hitro k sosedu po en bokal vina, de ga bomo na to veselje pili, de se še enkrat srečno vidimo. Noter do jutra so per bokalu veseli skupej sedeli, oče in mati se svojiga ljubiga sinčika, kteriga že en cel dan nista vidila, nikoli nagledati nista móгла: Jurčik pa je le vedno perpovedval, kakó velik de je svet! — Matevž.

Povodinj na Štajarskim.

Dopis iz Radgone 2. Kimovca 1846.

Kadar vam pišem, je cela Radgonska fara pod vodó. V nedeljo na večer je gromelo, in iz oblakov vlivalo, da je bila strahota. Čez noč je že Mura iz korita stopila, in do včeraj neprenehama rastla. Pošte niso dnes in včerej šle, in teško še dnes gredó, kér voda le po malim odteka. Okoli mesta se le eno veliko morje vidi, po njivah pol ure deleč od Mure voda takó visoko stoji, da je ni ajde viditi. Kaj pa bode z krompirom? Kaj je pri takšni nesreči boljše, ga iz zemlje vzeti, ali ne. *) — Tudi v goricah je velika škoda, mnogo grojzdja je premočeniga dež na zemljo zmetal, še več ga je spokalo in gnjiti začne. Takó se je vse nase veselje v nekterih urah v žalost obrnilo, in tudi nas je božja šiba močno vdarila.

A. Kreft.

Urno, kaj je noviga?

(Zrele fige v Ljubljani) smo v c. k. botaniškim verti 3. dan tekočiga mesca jedli, ki so ondi pod milim nebam letas že drugo pot dozorile; perve so bile, kakor so nas gosp. Fleišman zagotovili, že v drugi polovici Maliga serpana obrane. Če bomo pa še kaj časa toplo vreme imeli, jih znamo še od tretjiga pridelka za pokušnjo dobiti; nastavljeniga imajo lepiga sadú toliko, de ga je lepó viditi.

Celi čas, kar v Ljubljani botaniški vert stoji, je figovo drevó letas drugič zreli sad doneslo, perviga je rajnki vodja latinskih šol, častitljivi F. Hladnik v jeseni 1834. leta jedel, kteri se je vesel čez ta prikazek neizrečeno čudil. Kaj čmo pa mi od letašnjiga leta reči? — Druziga mende ne, kakor tó, de bomo teško taciga leta še dočakali, de bi se pod milim nebam od dorašenih in po trikrat na leto zrelih fig v Ljubljanski okolici kaj slišalo! — Oroslov.

Besedna vganjka.

Navadno če me bereš, ptici tako reči směš;
Nazaj če me izrečeš, številko ti sedaj pověš.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Okrog — Gorkó.

Današnjimu listu je perdjana 19. doklada.

*) Boljši je krompir v zemlji pustiti, kakor izkopati ga; zató, kér mu bo zemlja mokroto popila in bolezen odvernila, sicer bi se utegnul na kupi vneti in od kraja gnjiti.

Vredništvo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	5. Kimovca.		31. Velkiga serpana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	4	2	—
1 » » » banaške	2	17	2	25
1 » Turšice	1	15	1	14
1 » Sorsice	—	—	—	—
1 » Reži	1	24	1	27
1 » Ječmena	1	5	1	15
1 » Prosa	1	5	1	—
1 » Ajde	1	7	1	18
1 » Ovsá	—	47	—	41

DOKLADA 19.

h 36. listu krajnskih kmetijskih in rokodelskih Novic. 1846.

Kdor želi, kako oznanilo v *Doklado* natisniti in Novicam perdjati, plača za vsako *verstico* z navadnimi srednjimi čerkami 3 kr., če oznanilo le *enkrat* natisniti da; *dvakrat* 4 kr. in *trikrat* pa 5 kr.

(50.)

(1)

Oznanilo razstave sadja v Ljubljani, in povabilo na vse sadjo - in vinorednike.

Zavolj slabe letine lani odpovedano sadno razstavo bo c. k. kmetijska družba letas kmalo po sv. Miheli napravila.

Namén te razstave je:

- 1) se soznaniti z raznimi plemeni domačiga sadja in zvediti, kje de nar lepši raste;
- 2) iména zvediti, ktere so vsakterimu sadju v raznih krajih navadne;
- 3) iz teh imén za vsako sorto eno samo in nar bolj pripravno izvoliti, ga razznaniti in za naprej za občinsko rabo vpeljati;
- 4) s pomočjo te razstave sadjorejce po celi deželi razglasiti in jim za pridelano sadje prihodnjič tudi kupcov nakloniti;
- 5) zvediti in razznaniti, kakó vsaktero sadje v raznih krajih porabijo in v prid obračajo;
- 6) kjer bo potreba, tudi s podukam rejo in rabo sadja podpirati in pa
- 7) z ogledovanjem razstavljeniga mnogoteriga lepiga in obrajtaniga sadja obuditi in vneti ljubezen do sadjoreje, ki zamore slehernimu kmetu tolikanj dobička prinesiti.

Res je sicer, de je okoli sv. Mihela že veliko žlahtniga sadja pošlò, ki bi se v razstavi práv lepo obneslo; nektero pleme je pa še le pozneje zrelo; — tode veči del tistiga sadja, ki kmetovavcam nar več zda, je vender o tem času zrelega. Za prvo pokušnjo bomo tedej letas napravili sadno razstavo kmali po sv. Miheli, in če nam bodo sadjoredniki za poznejši čas še kaj sadja za drugo razstavo obljubili, bomo pa še eno napravili okoli sv. Ošpete, kakor morebiti tudi prihodnje leto eno mesca Maliga serpana za bolj zgodno sadje.

Vam pa, pridni sadjoredniki! bo ta razstava od ene strani gotov dobiček v denarjih prinesla, kér se vam bojo pota odperle, vsako sadje lahko v denar spraviti, od druge strani pa vas bo razstava podučila ali pa saj vašo vednost povikšala v sadenji in obdelovanji sadnih dreves, in v pomnoženji vsakimu kraju priložnih sadnih plemen. Mestnjanam pa se bode soznanilo, v kterih krajih se dobí eno ali drugo sadje, in kam jim bo nar bolj kazalo po-nj hoditi.

Če vas pa mika deležni biti teh dobičkov sadne razstave, ste vsi sadjoredniki naprošeni, vsake sorte sadja po dvoje ali troje poslati v pisarnico c. k. kmetijske družbe v Ljubljano, s podpisam imena sadú in kraja, kjer je rasel. Začnite ga pošiljati tisti teden pred sv. Mihelam, de bo o sv. Miheli saj večidel vse sadje skupej.

Upati je, de bojo naši kmetovavci práv veliko sadnih plemen skupej prinesli; k sadju štejem pa tudi grozdje in orehe. Tudi posebna in žlahtna zelenjava (Gemüse) je za sadno razstavo pripravna; zató naj se tudi tega sadú prinese, če ima kdo kaj posebniga pokazati.

Še enkrat ponovimo to povabilo na vse kmetovavce, de bi se práv dobro skazali pri ti razstavi v čast domače sadjoreje in v svoj lastni dobiček; zakaj tiste sadjorejce, ki bodo lepó sadje k razstavi poslali, bomo oznanili in razglasili v Novicah in tudi v nemškem Ljubljanskim časopisi!

Odborstvo c. k. kmetijske družbe v Ljubljani 6. Velikiga serpana 1846.

(49.)

Oznanilo.

(1)

Za prihodnji *čespljevi semenj* v Ljubljani oznanim, de imam v svoji štacuni v kresijski hiši za vodó lepo zalogo *leseniga blagá* razne sorte, kjer se tudi mnogoverstne mreže iz *železniga* in *mesengastiga dratú* delajo in tkajo, od kterih so ene po *dva* čevlja široke po *šest* pa dolge, iz kterih se lepe sita in terdne grajzence za mlinarje rezati dajo.

Ravno per ti priliki dam tudi čbelarjem na znanje, de sim napravil verlih *dratenih rešet* z obodi vred, skoz ktere se da med precejati, kakor tudi močnih žakljev za med prešati.

Zime pa za postelje in druge potrebe

imam po razni ceni dovelj na zberó; kdor kaj tacih reči potrebuje, naj jih pride gledat, bo vidil, de mu jih nisim pre-hvalil.

S tem oznanilam upam, de bo dobro in lično zdelano blagó in majhna cena moje štacune bolj pogostama kupce na se vlekla, kakor vse drugo moje priporočevanje. Torej nič družiga ne rečem kakor to: Vsak kupec, ki me obiše, se bo od vsiga sam prepričal, kar sim mu tukej ob kratkim povedal, in rekel bo, *de vsako dobro blagó tudi svojiga mojstra hvali!*

Janez Pleško,
Ljubljanski mestni sitar in kupec z
leseno robo.

(47.)

Oznanilo.

Práv na novo napravljena štacuna v gosp.
Šanteljnovi hiši

Žiga Šneiderja,

v Ljubljani na velikim tergi Nr. 238

priporoči svojo obilno zalogo mnogoverstniga blagá za možke in ženske, na drobno in na debelo, kakor: *tifel, kalmuk, štruk, toskin, špangolet, molton*, razne sorte *flanelo, vadmol, piket, trak, parhent, tibet, merinos, orlean, gladek* in pisan *iris*; potem židane, pavolnate in družiga plemena *podjopče, platna in nápolplatna*, razne *katone, manšester, berkal, mušlin, otročje kapice, nogovice, trakove, gumbe, špice* in veliko nabéro družiga blagá. *Nemško in rumbersko platno, perte* za mize in razne *obrisala* i. t. d.

Med vsim priporoči zgorej imenovana štacuna pa nar bolj *Reihenberske sukna*.

S tem oznanilam so povabljeni kramarji in drugi kupci sém pogostama kupovati hodit, kjer bodo gotovo po nizki ceni, kar se bo dalo, in z dobrim blagam postreženi.

(48.)

Oznanilo izposojivniga bukviša.

Janez Giontini,

bukvar in kupčevavec z musikalijami, zémeljskimi obrázi, s papirjem in pripravami za pisanje v Ljubljani

oznani, de je z

velikim izposojivnim bukvišem

(v mestu, na velikim tergu Nr. 237)

častitim prijatlam literature vsakdan od 8. ure zjutrej do 8. ure svečer (razun nedelj in praznikov) postréči pripravljen.

S to naprávo se blagorojenim zlahtnim gospodam in častitim bravcam obilno, zbrano bukviše ali bibliotéka v prostovoljno rabo ponudi.

Veliko skazo ali katalóg,

(ki obséže bliso 7000 zvézkov v 25 rasdelkih) je za 30 kr. na pródaj. Vsako leto bo prišlo kazalo bukev na svitlo, ki se bodo še dokupile. Pogodbe za bravece so razložno v tem katalógu razložene. Plačilo za branje je s pogledam na bukve, ktere se ponudijo, práv majhno, ker se plača:

- a) za ene bukve na dan ali za 5 na enkrat v tédnu:
za 1 leto	7 gold. — krajc.
„ 6 mescov	3 „ 50 „
„ 4 tédne	— „ 40 „
„ 14 dni	— „ 24 „
„ 1 dan	— „ 2 „

(2)

b) za 2 bukve na dan ali za 10 na enkrat v tédnu:

za 1 leto	11 gold. — krajc.
„ 6 mescov	5 „ 50 „
„ 4 tédne	1 „ — „
„ 14 dni	— „ 36 „
„ 1 dan	— „ 4 „

c) za 3 bukve na dan ali za 15 na enkrat v tédnu:

za 1 leto	15 gold. — krajc.
„ 6 mescov	7 „ 50 „
„ 4 tédne	1 „ 24 „
„ 14 dni	— „ 50 „
„ 1 dan	— „ 6 „

Zaára se 1 zvézek s 30 kr., ki se pa nazadnje nazáj plačajo.

Obilnost té bibliotéke mi stori mogoče, tudi častitim prijatlam branja na deželi, v toplícah, blizej ali dalje menj ali več bukev za menj ali več časa s práv prostimi pogodbami pošiljati.

(45.)

(3)

Oznanilo hrovaških knjig.

V tiskarnici *Mareniča* so na svitlo prišle in so v Ljubljani pri *Janezu Giontinitu*, bukvarji na prodaj sledeče bukve v hrovaškim jeziki:

Dramatički prevvoddi za narodno kazalište.

Izdao *Ili a Rukavina Ljubacki*. 2 zvézaka - 1843 in 1844.

Prevvoddi pervoga svezaka so: *Sernac ili nedužni krivci*. Šaljivi činokkaz u tri dila od *Augusta* od *Kocebua*. — *Stari izvoznik Cara Petra III.*, istinita prippovist od *Aug.* od *Kocebua*. — *Branitelj*, veséli čin u dva dila; iz *Krajnskoga „Varh, der Vormund“* od *Andreja Smoleta*.

Prevvoddi družiga svézaka so: *Korsikanci*, činokkaz u četiri razdiljenja, pisao *August* od *Kocebue*. — *La Peyrouse*, činokkaz u jednomu dilu, pisao *August* od *Kocebne*. —

Vsak zvézek veljá 40 kr. srébra.

Napputjenja za delotvorno življenje. Iz nimačkoga preveo *Ili a Rukavina Ljubacki*. 1845.

Zapopade ta knjiga na 112 straneh 261 lepih pregovorov iz mnogih nemških modroslovcov ali filozofov.

Kroatische Abänderungs- und Abwandlungsformen nebst den Regeln der Aussprache und Rechtschreibung. Grammatisch verfasst von *Elias Rukavina von Liebstadt k. k. Oberlieutenant. Triest 1843*. Céna 1 gold. 12 kr. srebra.

Ki se hrovaškiga jezika naučiti želé, bi vtegnili v ti knjigi dober pomoček najti.

(43.)

Oznanilo.

(3)

Zadnji četertin „*Obraza krajnske dežele, cesarskimu kraljevimu Veličastvu Ferdinandu Pervimu*, našimu presvetlimu cesárju, kralju ógerske in česke dežele i. t. d., i. t. d., i. t. d. z vsim spoštovanjem in popolno ponižnostjo posvečen in na svetlóbo dan od *Henrika Freyerja*, magistra apotekarije in varha muzeuma v Ljubljani“, je od natisa iz *Dunaja* prišel, in se prejema v bukvarnici zlahtniga gospoda *Kleinmajerja*.

Naj tedaj tisti gospodje in góspé, ki so že áro za-nj pri podpisu odrajtali, te štiri liste zadnjiga četertina v imenovani bukvarnici prejmejo. Kdor pa novič ta obraz dobiti želí, naj v imenovani bukvarnici 10 gold. vloží.

H. Freyer.